

Foto archiv Miroslava Škuliny

Manželé Škulinovi s vozem Škoda Rapid projedli v letech 1936 – 1938 křížem krážem Afriku. Po válce se s tímto automobilem na černý kontinent vrátili...

Nadace Elišky Junkové

Pohlednice, kterou posílá Škulinovi v lednu 1938 z Ugandy do Zlína

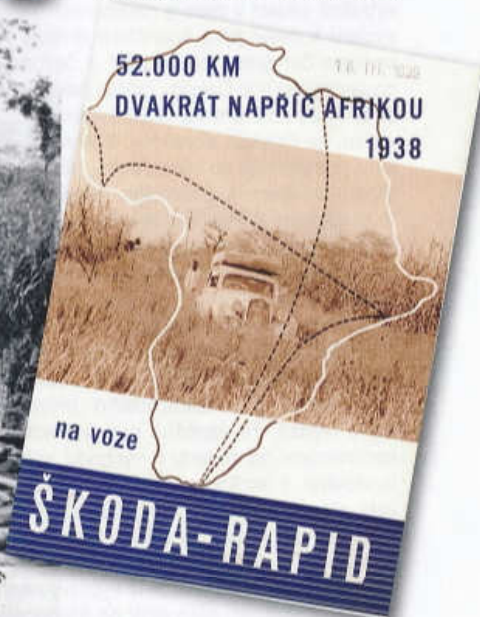
Na jaře 1933 se oženil; s novomanželkou Marií záhy vyrazili na šestnáctiměsíční výpravu po Evropě a Africe, jež je dovedla až do Belgického Konga, Angoly, Kamerunu, Gabunu, Nigérie, Libérie a Senegalu. Část trasy absolvovali postarším francouzským kabrioletem značky Mathis, ač pan Škulina v té době zřejmě ještě nevlastnil řidičský průkaz. Ten si opatřil až před dalším africkým dobrodružstvím, za němž se s manželkou Marií vydal v červnu 1936

NAPŘÍČ AFRIKOU

▲ Škulinovi a Škoda Rapid v červnu 1936 před odjezdem z Prahy

Rapid lehce poznamenaný útrapami cesty na jednom z afrických mostů

JAN TUČEK

Budoucí cestovatel Stanislav Škulina (1908 až 1961) už od svých devatenácti let propadl kouzlu Afriky. Při opakovaných cestách na přelomu dvacátých a třicátých let navštívil desítky zemí černého kontinentu. Stal se externím spolupracovníkem zoologického oddělení Národního muzea v Praze, získal stovky sbírkových předmětů a pořídil tisíce snímků, jimiž pak (ve formě diapositivů) ilustroval své přednášky v českých a moravských městech.

Rapid v nitru rovníkové Afriky ve společnosti domorodých bojovníků

Foto archiv Škoda Auto

na palubě zbrusu nového československého vozu Škoda Rapid. Automobil měl čtyřdvéřovou uzavřenou karoserii barvy slonové kosti, motor 1,4l SV o výkonu 31 k (23kW), třístupňovou převodovku a brzdy s kapalinovým ovládním. Na střechu dostal trubkový nosič zavazadel. O pořízení vozu a programu výpravy manželé Škulinovi opakovaně jednali s vrchním ředitelem společnosti ASAP Ing. Karlem Hrdličkou, a je zřejmé, že podpora automobilky byla diskrétní, ale zdaleka nejen morální.

ŠKODA RAPID

Vůz v barvě slonové kosti na snímku pořízeném na Pobřeží slonoviny

Škulínovi při přivítání u sídla Autoklubu RČS. v Praze 18. května 1938

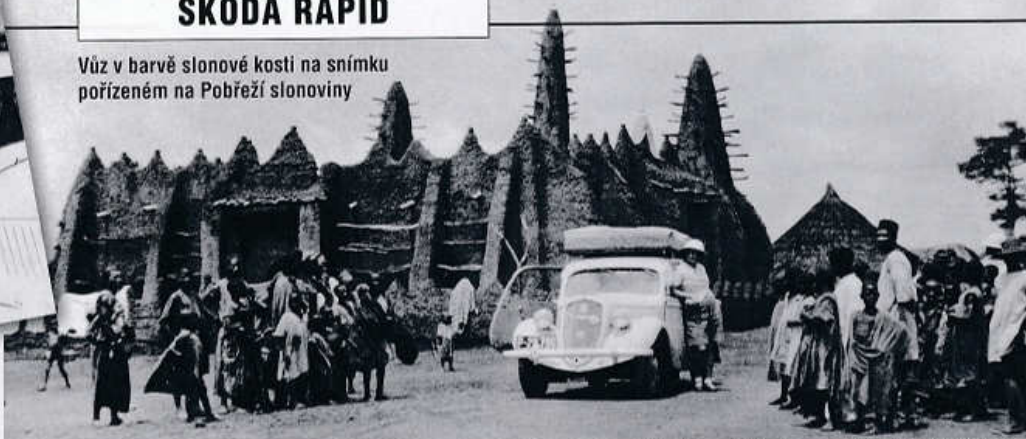

Foto archiv Škoda Auto

Foto archiv Miroslava Škulín

Škoda Rapid s posádkou a domorodci v deštivém pralesi Ituri v Kongu (1947)

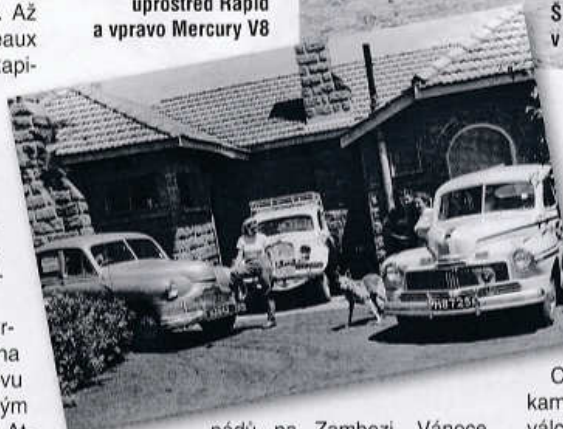
První týdn jim zabrala jednání v Paříži, Bruselu a Londýně pro získání patřičných dokumentů a povolení k průjezdům koloniálními územími, původní úmysl jet přes Španělsko a nalodit se v Gibraltarě museli změnit kvůli výbušné situaci v zemi a nemožnosti získat svolení k cestě přes španělské državy. Až koncem července tedy odpluli z Bordeaux do senegalského Dakaru, odkud pak s Rapidem vyjeli směrem ke Guinejskému zálivu, na Pobřeží slonoviny. Z Abidjanu odstartovali do nitra Afriky, přes Nigérii směrem k Čadskému jezeru. V Belgickém Kongu jim období dešťů přichystalo četné léčky, probíjeli se rozbahněným terénem a vodní toky překonávali na provizorních vorech plouvoucích na domorodých kanoích.

Přes Keňu a Tanganiku se dostali do Portugalské východní Afriky a 11. června 1937 mohli z mozambického přístavu Beira ohlásit, že úspěšně projeli africkým kontinentem od západu k východu, od Atlantického k Indickému oceánu. Následovala přeplavba na Madagaskar, kde Rapid úspěšně překonával horské cesty, takže počátkem července mohli do Prahy odeslat zprávu: *Jsmo u cíle naší páté výpravy napříč Afrikou. Z Pobřeží slonoviny na Madagaskar absolvoval Rapid v dobré kondici těžkých 30 000 km. Expedition Škulína. Tananarive.*

Po návratu na kontinent pokračovali k jihu, do Johannesburgu, kde si krátce odpočinuli, zatímco Rapid prošel údržbou u firmy Haak, zástupce značky Škoda. Oslavné články místního tisku o jejich dobrodružném putování způsobily nárůst prodeje vozů Škoda o 200 procent a vyprodání skladových zásob. Další etapa je přes Kapské Město dovedla až na Mys Dobré naděje, kde už měl Rapid na počítadle 38 000 kilometrů. Místo původně plánovaného návratu lodí se rozhodli projet Afrikou od jihu k severu, a to až do Egypta. Rapid běžel jako hodinky, první odpočinek sobě i jemu dopřáli až u Viktoriinyh vodo-

▲ Záběr z Kamerunu; část poválečné cesty Rapid absolvoval s přívěsem

▼ Nairobi 1949: vlevo Standard Vanguard, uprostřed Rapid a vpravo Mercury V8

pádů na Zambezi. Vánoce 1937 strávili ve společnosti krajanů u jezera Nyasa na pomezí Mozambiku a Tanganiky, pak je čekala výheň Nubijské pouště a průjezd okrajem Libyjské pouště. Odměnou za útrapy v písku a kamení pak byla jízda podél Nilu, návštěva Údolí králů a hlavně nalodění k přeplavbě Středozemního moře. Z řecké Soluně telegrafovali: *Šťastně jsme ukončili cestu Mys Dobré naděje – Egypt. Projeli jsme tak Škodou Rapidem podruhé napříč Afrikou. Vůz po 52 000 km ve výborné kondici.*

18. května 1938 je v Praze čekalo triumfální uvítání. Následující neblahé události, mobilizace a Mnichovská dohoda znemožnily náležitě využít jejich cestu k propagaci vozů Škoda. Automobilka nicméně vydala šestnáctistránkovou brožuru se třemi desítkami snímků, dokumentujících africké dobrodružství manželů Škulínových a jejich automobilu. Rapid přečkal protektorát uschován ve Zbuzanech u Prahy a rok po osvobození, počát-

kem května 1946, se s ním Škulínovi vypravili znovu do Afriky. Nový vůz se jim získat nepodařilo, Rapid měl alespoň repasovaný motor. Tentokrát jeli ve třech, spolu s malíčkou a sochařkou Helenou Lukešovou. Rapid táhl jednonápravový přívěs na zavazadla. Do Afriky se dostali až po týdnech čekání ve Francii a dvouměsíční plavbě z Bordeaux přes

Casablanku, Dakar, Konakry a Lomé do kamerunské Dualy. Byli prvními, kdo po válce připluli do Kamerunu s automobilem. Během následujících měsíců křižovali rovníkovou Afrikou, v červnu 1947 dorazili do keňského Nairobi. Tam si otevřeli fotografický a reklamní atelier Pegas, aby si vydělali na další výpravy. Po únoru 1948 odmítli československými úřady požadovaný návrat do vlasti, ale zařídili si nový domov v Nairobi. V letech 1947 a 1948 si Stanislav Škulína opatřil nejprve britský vůz Standard Vanguard a poté americký osmiválec Mercury, Rapid si ponechal do roku 1949. Když bylo jasné, že už se do Československa nevrátí, prodal vůz jednomu místnímu obchodníkovi. Ten si jej upravil na kabriolet, další majitel jej na farmě nedaleko Nairobi používal jako tahač.

Stanislav Škulína v roce 1960 krátce navštívil Československo, počátkem července 1961 však v Nairobi zemřel na plicní embolii. Paní Marie se podruhé provdala, s novým manželem přesídlila do Velké Británie a tam se dožila požehnaných devadesáti let. ■